ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE | POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Asiantuntijalausunto, Pohjanmaan hyvinvointialue

HE 78/2024
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjesteämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 § muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 8.10.2024

Hyvinvointialuejohtaja Marina Kinnunen

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Ennakollisen talouden ohjauksen menettely

- Lähtökohtaisesti kannatettava
- Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että ohjaukseen ajautuvia kohdeltaisiin yhdenvertaisesti ja samoin perustein:
  - Tulkinnalle ja epäjohdonmukaisuuksille ei tule jäädä tilaa.
  - Harkintavaltaa käyttävien tulee erittäin tarkoin perustella, miksi alue otettaisiin ennakolliseen ohjaukseen ja pystyä osoittamaan perusteet päätökselleen.
  - Kaikkien alueiden tavat esimerkiksi tuoda esiin toiminnan- ja talouden sopeuttamistoimia ovat erilaisia ja ministeriöiden tulisi siten ainakin hakea ensin varmuus tiedon oikeudellisuudesta, ennen ohjaukseen ottamista.

- Menettelyn tulee kunnioittaa alueiden itsehallintoa
  - Alueen oman päätöksentekoprosessin kautta tulee hakea keinot ja kohdentamiset sopeuttamiselle ja siihen ennakollinen ohjaus ei saa puuttua.

- Ennakolliseen ohjauksen menettely ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että alueet ovat lähtökohtaisesti hyvin erilasissa tilanteissa:
  - On alueita, joissa rahoitus tulee tulevia vuosina lähes jokaisella eri menettelyllä pienenemään ja
  - On alueita, joissa esimerkiksi siirtymätasaus tulee kasvattamaan rahoitusta. Myös tämä pitkän tähtäimen näkökulma tulisi huomioida.
  - Lisäksi tulisi huomioida, että koko rahoitusmalli, ei ole välttämättä lähtökohtaisestikaan oikeudenmukainen eikä esimerkiksi siirtymävaiheessa vastannut alueille siirtyneitä tehtäviä.
  - Menettelyssä täytyisi siten myös avoimesti tarkastella tilannetta siitä näkökulmasta, että rahoitus ei kohtele/vastaa alueen tarpeita oikein.

- Pahimmillaan ennakollisen ohjauksen menettely tekee alueelle vain lisää hallinnollista työtä, mutta parhaimmillaan sillä saadaan yhdessä alueen itsehallintoa kunnioittaen aikaiseksi tarvittavat päätökset, joilla sekä turvataan alueen ihmisille palvelut, mutta saadaan myös talous tasapainoon.

ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE | POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Arviointimenettely

- Arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerien kiristäminen ei merkityksellisesti muuta alueiden tilannetta.
  - Merkittävämpää olisi tällaisessa suuressa muutoksessa saada varmuus siitä, että rahoitusmalli toimii yhdenvertaisesti.
  - Näiden lakimuutosten tekemisessä kaikessa on lähtökohtana, että alueita tulee valvoa tiukemmin ja niissä ei oteta huomioon, että rahoituksen oikeellisuus ja kannustavuus alueille ei varmasti ole vielä oikeudenmukainen.
- Raportointivelvollisuuksia lisäämällä ei saada toivottuja lopputuloksia, joten mitkään sitä lisäävät ehdotukset eivät ole kannatettavia.

ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE | POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Muut huomiot

- Lainanottovaltuutta koskeva muutos on teknisluontoinen korjaus, ja siten kannatettava.
- Toimintakertomukseen tiedon anto velvoite merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on hyvä lisäys, mutta samalla tulisi myös kirjata merkittävimmät toimenpiteet riskien pienentämiseksi.
- Aluevaltuuston tehtäviä koskeva muutosehdotus (22 §) asiakasmaksuja koskevasta päätösvallasta on kannatettava.

ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE | POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Tack !
Kiitos!

Marina Kinnunen, marina.kinnunen@ovph.fi

osterbottensvalfard.fi – pohjanmaanhyvinvointi.fi